

יוסי ביילין

67-11

עצות שסבא לא נותן

יוסי ביילין
67-11 - עצות שסבא לא נותן

Yossi Beilin
11-67 - Recommendations that Grandpa Never Gives

עורכים ראשיים: קונטנטו - הוצאה לאור בינלאומית

עורכת: לילך רון

עיצוב העטיפה: ליליה לביארי
עימוד: תלמה אשר
הפקה: הראלה הודיה מויסה

© 2016 כל הזכויות שמורות ליוסי ביילין
ולהוצאה לאור בינלאומית Contento
איסרליש 22 תל אביב 6701457
www.ContentoNow.co.il

אין להעתיק ספר זה או כל חלק ממנו, וכן אין לאחסן בבנק נתונים או להעביר בשירותים מקוונים או לשכפל או לתרגם בכתב את הספר או כל חלק ממנו, ללא אישור בכתב מהמוציא לאור

מסת"ב: 4-505-550-965-978
דאנאקוד: 488-227
נדפס בישראל, תשע"ו 2016
Printed in Israel

לְלִי, הַחֲלוּצָה, וּלְבַר, מִיִּלְאָן וְרִיזוֹ הַנִּפְלָאִים שֶׁהִגִּיעוּ בַּעֲקֻבּוֹתֶיהָ

תודה ללילך רון, העורכת המסורה, המעורבת והאכפתית.

יוסי ביילין

67-11

עצות שסבא לא נותן

דבר מי שצפה בהצגה הראשונה (שהוא כמו מבוא)

זה לא שבאמת אפשר לכתוב מדריך לחיים. בטח לא לך, נכדתי הבכורה, שבאחת־עשרה שנותייך פיתחת תבונה ורגישות שאפשר רק להתקנא בהן. כל אחד מאתנו הרי חי את חייו, שוגה את שגיאותיו, לעתים מצליח ולעתים תכופות יותר נכשל. כל אחד מאתנו רוצה להאמין בדרך כלל שאכזבות שנחלו אחרים, טעויות שטעו מכריו, וסבכי דרכים ופקקי תנועה שנקלעו אליהם אנשים שונים לפניו - לא יהיו מנת חלקו. כל אחד מאתנו שומע שאומרים מסביבו: "תלמד מניסיוני", אבל למעשה יכול ללמוד באמת בעיקר מניסיונו שלו ומחוויותיו הפרטיות.

הניסיון כשלעצמו יכול להיות יתרון רק אם מפיקים ממנו לקחים נכונים. אך מי יודע מהו "נכון"? והרי הוותק וקילומטרז' החוויות שעבר אדם עשויים גם לשמש לא פעם לרעתו: אנשים אינם ממהרים לתקן או לשנות הרגלים ישנים, ופעמים רבות אנחנו מתרצים לעצמנו את הבריחה מלמידת דברים חדשים בתירוץ שהדברים הישנים כבר הוטמעו בנו, והושרשו, ובסך הכל הם לא כל כך רעים. רובנו, שכבר ראינו דבר או שניים בחיינו, פשוט איננו מסוגלים לראות את העולם במבט חדש. אנחנו שבויים בתפיסות עולם, בשגרה, בתבניות, בשחזור חוויות שכבר עברנו ובהיקשים שאנחנו עורכים מהן על הלא־ידוע; תפיסת עולם רעננה שמורה בדרך כלל למי שפוקח עיניו לראשונה, למי שמבטו חדש ונקי, לילד.

אז מה בכל זאת אוכל לתרום לך, נערה פקחית, ממרום הניסיון שלי? כנראה, משהו צנוע הרבה יותר ממה שהייתי רוצה לתרום. אולי מעין הדלפה, שמסקנה אישית לצדה, מהחוויה שאני כבר מכיר ושאת טרם חווית.

ילד גן רוצה לדעת איך זה שם בבית הספר, ותלמיד כיתה א' או ב' כבר רוצה לדעת איך זה בחטיבה העליונה; מגויסים טריים שעוברים טירונות מתים לדעת איך ומה קורה בשירות הצבאי השוטף ביחידות שהם מיועדים לשרת בהן, וכשהם משתחררים הם מוכרחים להשיג מידע איך העניינים מתנהלים באוניברסיטה; האנשים שנכנסים להצגה השנייה בקולנוע שואלים את מי שיצאו מההצגה הראשונה איך היה ועל מה בדיוק הסרט הזה, ומי שאמור לעבור ניתוח אוסף מידע אצל מי שכבר עבר ניתוח דומה על הכאבים שהוא חלילה עומד לספוג ועל פרק הזמן שחולף עד שחוזרים לשגרה; מועסק חדש בחברה מתעניין אצל בעלי הוותק שם איך כדאי להתנהל מול הבוס, רווקים שעומדים להתמסד משתדלים להתעדכן אצל עמיתיהם איך נראים חיי נישואים, ונשים ערב לידה ראשונה גובות מידע מחברותיהן כיצד להתנהג עם תינוק חדש. לא צריך אפילו להעיף מבט לצדדים כדי לדעת שיש לידנו כל כך הרבה אנשים שכבר יודעים מה היה בהצגה הראשונה. אלא שלא תמיד הם מתנדבים לספר לנו, ואנחנו לא תמיד טורחים לשאול.

נכון שבעידן האינטרנט המהיר המידע הוא בלתי נדלה, נגיש וזמין בכל עת, אבל ספק אם בתוך מרחבי הרשת גדושי האינפורמציה, שמכפילה את עצמה במהירות האור כמעט, ניתנות גם עצות ממשיות להתנהגות בשלבים השונים של החיים. נדמה לי שגם בעידן הזה וגם באלה הבאים אחריו, עדיין אין ולא יהיה תחליף לחוויה האנושית.

עצותיי והמלצותיי לחיים אינן נובעות ממחקר השוואתי מקיף ומקצועי, ולכן כדאי שתיקחי אותן בזהירות, עם קורט מלח. הן מגיעות מניסיון החיים הממשי של אדם אחד בלבד, ומתובלות בהשקפת עולמי ובתכונות אישיות. בניגוד לצלילות שבה אני אומד את תבונתך, הרי שאֶת תבונתי שלי איני יכול

לאמוד, וייתכן שחלק מעצותיי יתגלו ככאלה שאינן מתאימות עבורך כלל וכלל, ושאחרות ייראו לך פחות משמעותיות מכפי שחשבתי שיהיו. אבל אולי קומץ מהן יעלה בך הרהורים שניים, ואולי כמה דברים שאומר כאן יוכלו לחסוך לך זמן והוצאת אנרגיה מיותרת; אולי חלקם יקצרו מעט דרכים, ואולי חלקם ימנעו כמה דמעות. בכך יהיה שכרי.

את העצות שלי לחיים שאני כבר מכיר, אני מחלק לכל אחת משנותייך, כמעין ברכות יומולדת, מיום חגך הקרוב בגיל אחת־עשרה ועד שתגיעי לגילי היום - שישים ושבע. עצה לכל גיל. ימי ההולדת הצפויים לך מגיל שישים ושמונה ואילך - עד מאה ועשרים לפחות - כבר יעקפו את גילי הנוכחי, וחשבתי שיהיה יומרני מעט מצדי לצייד אותך בעצות עבור חיים שטרם חייתי. במקום זאת, בחרתי לכתוב לך ברכה אחת גדולה לימי ההולדת של המחצית השנייה של החיים, זו שאינה מתבססת על ניסיוני ועל חוויותיי אלא רק על ניחושים ועל קריאת המציאות בדרכי.

בכל מקרה, לא תצטרכי לחכות לתאריך החגיגי שחל פעם בשנה כדי להעמיק בעצה המיוחסת לאותו גיל שהגעת אליו או כדי לקבץ את העצות זו לזו - הן תמיד שם, רלוונטיות עבור כל גיל, ואפשר לקרוא אותן ברצף או לא, בסדר המוגש או לא, ולהתאים כל אחת מהן לכל נקודה בחיים הצעירים והמבוגרים.

גם לא תצטרכי לשמור את העצות כברכות אישיות וסודיות לעצמך. יש אפשרות שהן יעניינו אנשים נוספים - כאלה שטרם ראו את הסרט, ואולי גם כאלה שדווקא ראו ויצאו מההצגה הראשונה. אולי הן אפילו יתרמו להם משהו.

ומי יודע, ייתכן שבעתיד גם את תחליטי לכתוב מדריך כזה לנכדייך, ולספר להם על ההצגה שצפית בה. גם אם בחיים, בניגוד לסרט, ההצגה השנייה אינה זהה לקודמתה.

עצה 1 ליומולדת 11:

שאלו שאלות

בית הספר הוא אחת המסגרות הראשונות בחיים ויש לו חשיבות גבוהה, בין השאר מפני שהוא מכניס אותך להקשר תרבותי-היסטורי רחב שקוראים לו עולם. בדרכים פורמליות, ממסגרות ומאחידות, הוא מקנה מיומנויות ופותח אופקים שמאפשרים לך להפוך לאזרחית העולם. לימודי ההיסטוריה, השפות, הפיזיקה, הכימיה, הביולוגיה, המתמטיקה, הספרות והגיאוגרפיה מעניקים לך את היכולות להתבגר כאדם שמסוגל לתקשר עם אנשים זרים ולמצוא איתם מכנים משותפים. רק בבית הספר מלמדים על הַרְיָק של טוריצי'לי ועל כוח הכבידה ועל שירת דבורה ועל תרבות ילדי הפרחים ועל האבקת הפרחים ועל מלחמות נפוליאון ועל הסוואנה באפריקה ועל שברים עשורניים ועל הטיות הפועל. בית הספר גם נותן לך כלים ומיומנויות להתמודדות עם העולם שאת צומחת אליו. בלי הידע הכללי שאת הוכשת ועוד תרכשי שם, וללא כְּלֵי ההתמודדות שאת מקבלת במסגרתך, קרוב לוודאי שהיית מרגישה מנותקת מהעולם, לא שותפה בו, מחוץ למשחק.

מדי פעם צצים ספרים, מאמרים או כתבות על אנשים מוצלחים ומצליחים שבילדותם היו תלמידים גרועים. חלקם נוהגים להתגאות בציונים הנמוכים שקיבלו בבית הספר. אני לא בטוח שהם לא החמיצו משהו בכך שלא למדו

בזמן, גם אם הגיעו רחוק בהישגים מסוג אחר. הם פסחו על דברים שנראו להם חסרי חשיבות, ואולי התפתחו להיות מנתחי מוח מעולים או מנכ"לים של חברות עשירות, אבל נדמה לי שהחור בהשכלה שנפער בשנות בית הספר שלהם לא יתוקן לעולם.

בית הספר פותח אשנבים, דלתות, כיוונים. הוא מעניק הזדמנויות לבחון ולממש את המתנות שנולדנו איתן - הכישורים הטבעיים שלנו - לשייף אותן ולאמץ לעצמנו תכונות, שיטות ומידע שיסייעו לנו להמשיך ללמוד דברים קטנים כגדולים בהמשך חיינו. בארבע שנות הלימודים האחרונות שלי בבית הספר היסודי, היה יוסף וינוקור המחנך שלנו. הוא היה בוגר מחזור ב' של הגימנסיה "הרצליה", והסיפורים שלו על תל אביב הקטנה נותרו איתי כל חי. לא היו אלה סתם סיפורים צבעוניים, אלא תיאורים תוססים ואותנטיים של תקופת עיצוב החיים בארץ; סיפורים חיים על ראשית ימי המנדט, על המחטרות, על גדוד מְגֵנֵי השפה. קראתי מאז לא מעט ספרים על התקופה ההיא, אך סיפוריו של וינוקור עדיין מלווים אותי ומסבירים לי לא מעט ממה שקרה כאן אחר כך. הוא לא היה פדגוג גדול. יכול להיות שהיה מתוסכל על כי כל ימיו הוא מלמד דרדקים, למרות היותו מהנדס כימי. הוא היה לועג לתלמידים הגרועים ואף מכה בסרגל. היום זה לא היה עובר, אבל לפני שישים שנה ההורים לא היו מעורבים במה שקורה בכיתה, ולא העזו להרים קול. היינו תלמידי האחרונים לפני פרישתו לגמלאות, והוא היה חסר סבלנות אל רובנו, אבל עד היום אני מצליח לקשר הרבה ממקורות הידע שלי אל השיעורים של וינוקור.

אני מאמין שגם המיומנות של אדם להיכנס לנעלי האחר, ולרגע אחד להזדהות עם מניעיו, רצונותיו ורגשותיו, גם אם מדובר בדעות הפוכות לחלוטין וגם אם מדובר באויבים מרים - מושחזת במסגרת הלימודים בבית הספר ואין כמותה כדי לקדם יחסים בכל הגזרות ומכל המינים והסוגים בעולם הבוגר.

ומה אציע לך כדי שתמצי את רכישת המיומנויות והידע שהמסגרת הזו מסוגלת לתת? בעיקר: אף פעם לא לוותר על הבנת הנלמד. לא לחשוב לרגע

שאת מבינה פחות מאחרים, שכולם בכיתה הבינו ואת היא המטומטמת היחידה שלא הבינה דבר, ולא להתבייש בקושי בהבנה ולצאת מהשיעור בלי שהכל הובן לך עד הסוף. שאלי שאלות ובקשי הבהרות וחיידודים ככל שיידרש. בדרך כלל, אם אינך מבינה משהו - סימן שהמורה לא הסביר כראוי. אל תעשי למורים חיים קלים, אל תתני להם הנחות, אל תהנהני בראשך עם כל הכיתה כשהם ישובו וישאלו אם הבנתם. אינך עושה טובה לאף מורה אם את מטעה ואומרת שהבנת. והרי גם למורים חשוב לדעת אם ההסבר שלהם לא היה טוב דיו.

ואם המורה אינו מספק אותך בתשובותיו - שאלי תלמידים אחרים בכיתה שנראה לך שהבינו. אם גם מהם לא יצאת מסופקת - אל תהססי להיעזר במורה פרטי כדי לקבל את התשובות שאת זקוקה להן. לא הביישן למד, וודאי לא מי שמתחזה כמבין כדי לזכות בנקודות בעוד למעשה הוא לא הבין דבר. להפך: שאלות יכולות רק לחדד ולהבהיר וללמד טוב יותר.

וגם אם הבנת הכל, לפעמים יש סוג אחר של שאלות שטוב לשאלן. אלה הן שאלות של הטלת ספק. לא הכל צריך לקבל כמובן מזליו, כתורה מהר סיני, ופקפוק בתשובה, שאינה פתרון אבסולוטי במדע מדויק, יכול אף הוא להצמיד קדימה. לא לשווא תורת הדיאלקטיקה, המושתתת על הטלת ספק שמציבה אנטייתזה לתזה, נחשבה על ידי פילוסופים מובילים לבוראת, למפתחת, למתקדמת לעבר יישוב קונפליקטים ולקראת פתרונות.

חשיבה עצמאית היא מפתח נוסף לחיים שאפשר להשחזיז במסגרת הלימוד בבית הספר. אם הפרק הנוכחי, בכל נושא נלמד, כבר מובן לך - אל תחכי לשיעור הפורמלי הבא, אלא נסי ללמוד את הפרק הבא בכוחות עצמך. הרווח יהיה כפול: כשהמורה ישאל דבר הקשור בחומר שטרם נלמד בכיתה, את תמיד תהיי שם, ובנוסף - תדעי מראש מה לשאול את המורה כדי לקבל הבהרות ותשובות שיסייעו לך להבין את מה שטרם הבנת בכוחות עצמך.

אני יודע, יכול להיות שחבריין לכיתה יכנו אותך חנונית או חרשנית. ייתכן שילעגו לך על שהפכת לחביבת המורה. אבל האמיני לי, יש כינויים גרועים מאלה והאשמות נוראות בהרבה. ובסופו של דבר, מאחר שבזמן שהם ישלימו את קריאת החומר לקראת השיעור הקרוב את כבר תהיי בשיעור הבא - הם אלה שיבקשו את עזרתך ולא להפך.

אל תחששי מהשקעת יתר: אם תנהלי את זמנך באופן נכון (ועוד אשוב לזה), אין כל סיבה שתקדישי זמן רב מדי ללימודים ולשיעורי בית. הפיתויים האחרים ממילא ישאבו אותך גם אליהם, וכשידך על הדופק תוכלי להקצות די זמן איכות גם לחברים ולתחביבים, שגם אותם, אגב, אפשר לרכוש ולטפח במסגרת בית הספר. הנה לך יתרון נוסף של המוסד הפורמלי, הממסגר, המעמיס, המעצבן, המעשיר והמפעים הזה, שקשה להאמין שישרוד במתכונתו הנוכחית בְּעֵידן של שיחות ועידה אינטרנטיות בשלט־רחוק.

עצה 2 ליומולדת 12:

אל תיקחי על עצמך את החרדות של הוריך

"כל המשפחות המאושרות דומות זו לזו", כתב לב טולסטוי בפתיח ספרו המפורסם אנה קרנינה, "כל משפחה אומללה - אומללה היא בדרכה שלה".

נכון שבראשית החיים היית תלויה בהוריך בצרכים הכי בסיסיים שלך. כשנולדת, הם היו הכרח עבורך ועד גיל מסוים לא יכולת למעשה להסתדר בלעדיהם. אנחנו, בני האדם, שלא כמו בעלי החיים, חסרי אונים בהיוולדנו וסיפוק צרכינו מותנה בהורינו. לאחר מכן הם מהווים מעין מורי דרך עבורנו.

אלא שלא בטוח שמדובר תמיד ובהכרח במורי דרך מוצלחים. על פי רוב, הם נוהגים כבעלי ניסיון רב המשוכנעים בצדקת דרכם ובחוכמתם, וההנחיות שלהם מוחלטות והחלטיות, שלא תמיד בטובתנו. הורים והורי הורים הרי יכולים להיות מוגעים מחרדות, ממצוקות אישיות ומאמונות מוזרות. לא קשה למצוא ביניהם כאלה שילבישו את ילדיהם בסוודר בקיץ, משום שלהם עצמם קר ומפני שהם סובלים מחרדת מחלות, ואחרים שידחפו את ילדם לנגן בכינור בשעה שכל עניינו הוא בכלל בכדורגל. לא מופרך לשער שגם אנחנו ננסה לממש באמצעותך את החלומות שלא הגשמו מעולם, גם אם איננו מודעים לכך. בשנות ילדותך ונעוריך אנחנו עשויים להאיץ בך להשתתף בחוג שאינך רוצה בו, או ללמוד

במגמה שאין לך עניין בה, רק משום שזה היה חלומנו או ממניעי יוקרה וחשיבות ובשל הרצון להיראות טוב בעיני חברי המילייה שלנו. בהמשך ייתכן שתגלי כי אנו דוחפים - בסתר, יותר או פחות - לכך שתינשאי לבן זוג שאינך אוהבת, כי "זה יסדר אותך בחיים", ושנחננו משפיעים לרעה דווקא על קשר רצוי לך.

הקשר עם ההורים חשוב עד מאוד. איפה תמצאי עוד אנשים שיתפעלו תמיד מכל מה שתעשי, כאילו היית ילדה בת שנה שהחלה לדבר? שכל מה שמעניין אותם הוא שתהיי מאושרת? שסייעו לך כלכלית, אם רק יוכלו? שתוכלי תמיד לבוא אליהם בלי להודיע מראש, והם תמיד יהיו שם בשבילך עם כתף חמה, מילה טובה ומאכל הבית? שתמיד הם יהיו בעדך, תמיד יתמכו, תמיד ישתתפו איתך בצער ויחלקו איתך באושר?

אלא שהעובדה שאת נהנית מחסות הורייך במשך שנים ארוכות וטובות, ואף ניצלת לא פעם את התמסרותם הטוטלית אלייך, אינה מחייבת אותך לציית לכל אמירה וחוות דעת שלהם. לנהוג בכבוד ובהגינות כלפיהם - ודאי; לשמוע ולהתייעץ - כדאי; אבל אל תצאי מנקודת הנחה חד־משמעית שמניסיון העבר שלהם יש להקיש על חוויות ההווה והעתיד שלך. את יכולה להיות די בטוחה שגם הורייך, ממש כמו הוריהם, וכמו רוב בני האדם, לא למדו את הלקחים הנכונים מאירועי עברם, וגם אם הם מנסים להציג את הדברים כך - זכותך לברור מהמצג את הדברים שמתאימים לך, ורק אותם.

תצטרכי להתמודד עם כך שבשעה שמצדם הקשר כמעט בלתי תלוי בדבר, מצדך הוא יכול להתפרש לא פעם כמעיק, מעמיס ומטריד. גם אם הם אנשים חביבים שאינם כופים את עצמם עלייך, גם אם את חשה אליהם אהבה אמיתית - את עדיין עשויה להרגיש לא פעם תחושות חובה כלפי ההורים יותר מאשר הרגשת זכות: הם מצפים ממך לשמור איתם על קשר סביר, לבקר אצלם, להקשיב לצרותיהם, לעזור להם, לשתף אותם לפחות בחלק ממה שעובר עלייך. ובגיל מאוחר יותר, כשיזדקנו, הם עשויים כבר להפוך לעול של ממש. את לא חייבת בדיון, אבל על פי האמנה הבלתי כתובה

בין הורה לילד יהיה עלייך למלא את חלקך בליווי שלהם כל חייו. גם אם תהיי מטופלת בעצמך בכמה ילדים משלך - לא תוכלי שלא להקצות זמן לטיפול בהם ולקשר איתם.

אבל החובה העיקרית שלך, מעל לכל, גם אם הם יגנו על מצפונך עם הלילות ללא שינה שהם עברו בגללך, ועם הוויתורים בחיים שהם ויתרו למענך - היא החובה כלפי עצמך וכלפי ילדייך שלך. הוריך הם שהחליטו להביא אותך לעולם, והורי הוריך סייעו בידיהם ככל שיש, ואמנם את זכית, אך הם שאחראים להחלטותיהם לטוב ולרע. החיים שלהם הם שלהם, ואת לא יכולה לקחת אחריות גם עליהם. מותר לך לכפור בחלק מהדברים שהם מנסים להטיף לך, וללכת בדרכך שלך שאינה מצטלבת עם דרכם. למעשה, הליכה מדויקת בדרכם של ההורים היא כמעט טעות על פי הגדרה. מדוע? משום שזוהי הליכה בדרכם של אנשים שטעו, ככל האנשים. נסי לסלול את דרכך שלך בהתאם לעמוד השדרה האישי שלך, בהתאם להעדפותיך ונטיותיך, ולא לשכפל אותם ואת דרכם כפי שהיו רוצים.

ועם זאת, היזהרי שלא לפגוע באנשים היחידים בעולם שאת חשובה להם יותר משהם חשובים לעצמם.

עצה 3 ליומולדת 13: הבדילי בין עיקר לטפל

קשה להגדיר את החוכמה. היא שונה מפיקחות, היא לא שנינות ולא היגיון וגם לא אינטליגנציה או דעת, יש בה עומק שאינו הכרחי באחרות, מנת בינה הגונה המערבת כושר שיפוט ושיקול דעת. המבחן הראשון של החוכמה ואחד ממאפייניה הבולטים הוא היכולת להבחין בין עיקר לטפל.

כשמישהו פורש בפנייך יריעה שלמה של נושאים, ומציג נושאים מהותיים לצד נושאים שוליים לחלוטין באותה מידה של חשיבות, את יכולה לזהות שמדובר כאן בשיקול דעת מוטעה. אולי האדם שנמצא מולך הוא אינטליגנטי, ייתכן שהוא ידען גדול, ואפשר שיכולת השינון שלו גאונית, אבל אם אין הוא מסוגל לקבוע סדר עדיפויות ולדרג היררכיה של חשיבות, ואם הכל חשוב בעיניו באותה מידה, הרי שכדאי להטיל ספק בחוכמתו.

חוכמתך שלך תשתקף בהבחנה שבין החשוב יותר לחשוב פחות. בין העיקר לבין הטפל. ראשית, תמיד שאלו את עצמך אם הדחוף הוא גם החשוב. אם כן - העדיפי אותו. הפיתוי להעדיף לעסוק במוצר, בקל ובחביב, ובזמין והמזדמן, הוא גדול, אלא שלא פעם דווקא הנגיש, המוצר והחביב הוא הטפל. אם את דוחה את העיסוק בנושא החשוב יותר משום שהוא מורכב יותר, מפני שהוא בלתי מוצר וידוע, או בשל האפשרות שהוא ישעמם אותך, ותחת זאת את מפנה מקום וזמן יקרים לטיפול בנושאים הקרובים יותר ללבך ושקל לך יותר להתמודד עמם אך הם אינם מהותיים עבורך - את עושה מעשה בלתי חכם,

שמחירו עלול להיות כבד. את עשויה למצוא את עצמך בעתיד הקרוב או הרחוק יותר מכה על החטא שהוביל אותך להעדיף את הטיפול בעניין השולי ולגרום לנושא החשוב בהרבה להידחק לקרן פינה ואולי אפילו לא להיות מטופל כלל. ולא תאהבי את התשובה שתתני לעצמך על השאלה "איך קרה שלא נהגתי בשיקול דעת בכל הקשור בבחירת סדר העדיפויות שלי", משום שהיא תהיה: הכל בגלל עצלות.

אספר לך משהו מקביעת סדר היום לשיבות הממשלה. כשהייתי מזכיר הממשלה, שמתי לב לעובדה ששורה ארוכה למדי של נושאים, שהוצעו לדיון על ידי שר זה או אחר ואושרו על ידי ראש הממשלה, לא הובאו מעולם לדיון. חלקם היו נושאים חשובים, אבל תמיד היה משהו דחוף יותר או פשוט יותר לדון בו, והנושאים הללו נדחקו הצדה.

הצעתי להקים ועדה בהשתתפות המנכ"לים של כל משרדי הממשלה, כדי לדון בנושאים האלה ולהביא לכך שיוסרו משולחן השרים. זה לא היה פשוט, והיו שרים שחששו כי המנכ"לים מקימים "ממשלה חלופית", אבל בסופו של דבר הבינו רובם את התועלת העשויה לצמוח להם מכך. הוועדה הוקמה, ונהגנו להיפגש פעם בשבועיים, בימי רביעי, בשבע וחצי בבוקר, כדי לא להפריע לשיבות השוטפות.

עד מהרה הסתבר שהמנכ"לים הצליחו לפתור מחלוקות בין משרדי ממשלה שונים, ולתת פתרונות שהשרים העדיפו להתחמק מהם, ואילו השרים, מצדם, בירכו על המשך עבודתנו (מה גם שלא נתנו פרסום לדיונים ולהחלטות). כאשר הגענו להחלטות בינינו, הבאתי אותן אל שולחן הממשלה, והשרים העדיפו להצביע עליהן (בדרך כלל בהסכמה מלאה) במקום לדון בהן.

בעולם מתוקן, היו השרים אלה שאמורים לדון ולקבל החלטות, אבל במקרה שלנו נמצא להם סיוע בלתי צפוי. זהו סיוע שאינו ניתן בדרך הטבע, ובוודאי שאינו יכול להינתן לנו כאנשים פרטיים. בחיינו האישיים אנחנו חייבים להיות

גם הממשלה וגם ועדת המנכ"לים, ולכן אין לנו רשות לדחות את הדברים הקשים יותר לסוף סדר היום.

כך שבכל תחום בחיים, מארגון שעות הפנאי שלך אחרי שעות הלימודים ועד לקבלת החלטות מדיניות מכריעות, אם תיקלעי אליהן - תמיד שאלו את עצמך מהו הדבר החשוב ביותר, מה מעמדו ביחס לדבר הדחוף ביותר, והאם הוא באמת יכול להמתין בשקט בתור עד שיסתיים הטיפול בנושא הדחוף ממנו, שאינו בהכרח חשוב במיוחד. זכרי שאם הדחוף ביותר אינו גם החשוב ביותר, אזי העיסוק בחשוב עשוי להיות קריטי, ואילו הטיפול בדחוף - נוח בלבד.